

Amsterdam: grootste CO2-uitstoters en overslag fossiele brandstoffen

Vragen:

- *Wie zijn de grootste CO2-uitstoters van Amsterdam?*
- *Wat is de rol van de haven van Amsterdam (overslag fossiele producten)?*

Grootste CO2-uitstoters van Amsterdam

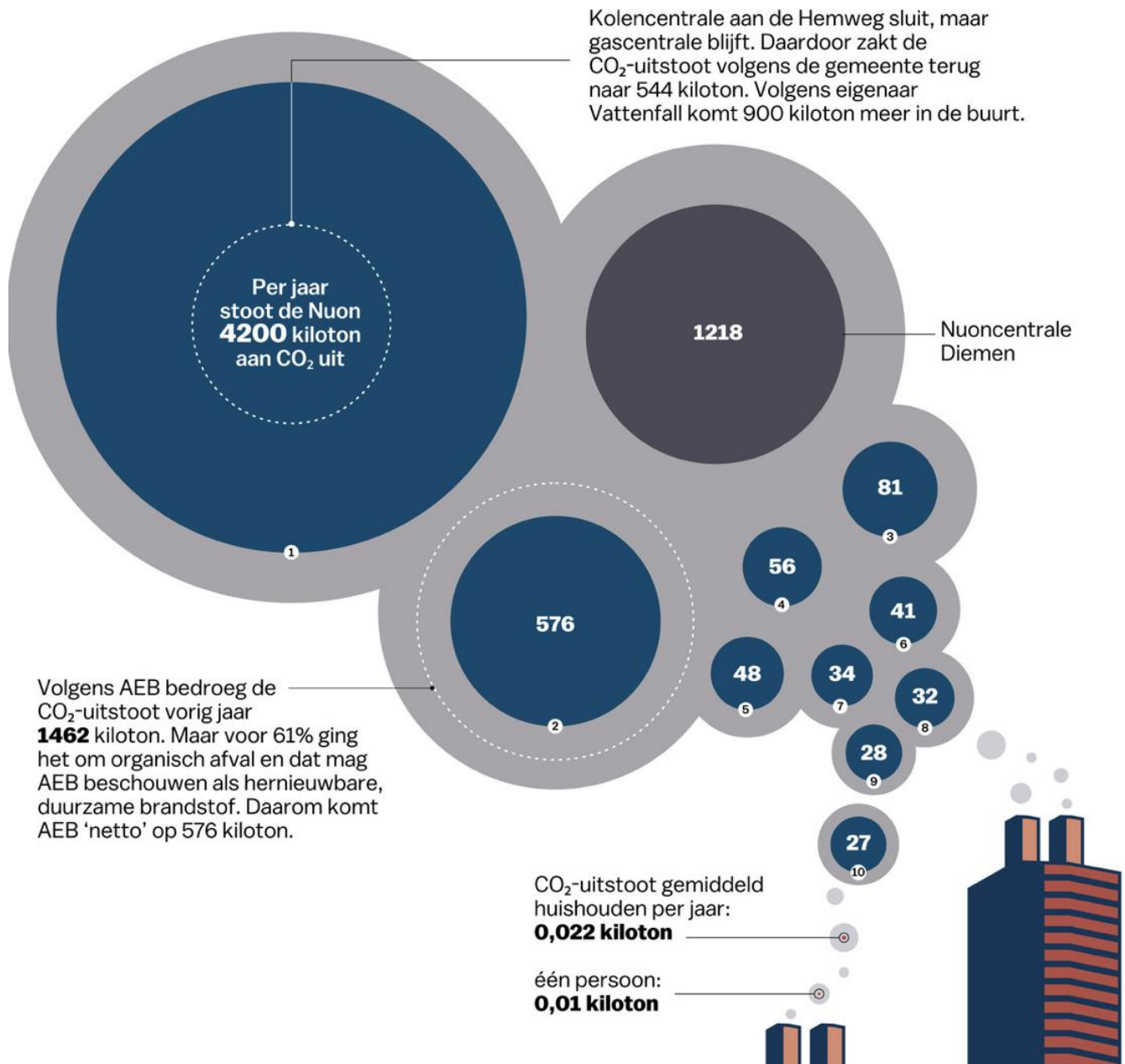
Het Parool (27 mei 2019) - De top-tien van grootste CO2-uitstoters van Amsterdam:

1. Nuon: kolencentrale (Hemwegcentrale)
2. AEB: afvalenergiebedrijf
3. Albemarie: productie katalysatoren
4. Bunge Net: levensmiddelenindustrie
5. Global Switch: datacenter
6. AMC: ziekenhuis
7. Equinix AM3: datacenter
8. Cargill Multiseed: levensmiddelenindustrie
9. RWZI: rioolwaterzuivering
10. Sonneborn: levensmiddelenindustrie

De Hemwegcentrale is verreweg de grootste uitstoter van CO2 in Amsterdam. Met 4200 kiloton per jaar is de Hemwegcentrale goed voor zeven keer zoveel als de nummer twee, afvalenergiebedrijf AEB. In 2020 sluit de kolencentrale waar al zoveel om te doen is geweest. Dan blijft op Westpoort alleen een elektriciteitscentrale op aardgas over, met hooguit een kwart van de CO2-uitstoot.

Na nummer twee AEB volgt weer een groot gat met de rest. Meteen blijkt dat zo'n Amsterdamse ranglijst lang niet alles zegt, want aan de oostrand van de stad, net in Diemen, staat nog een energiecentrale van Vattenfall, het vroegere Nuon met 1218 kiloton eigenlijk de nummer twee in de lijst. Uit het lijstje blijkt verder dat de top-tien heel divers is. En de uitstoot van deze bedrijven is stuk voor stuk minstens duizend keer zo groot als die van een gemiddeld huishouden. In de lijst duikt bijvoorbeeld ook het AMC op, dat met een kleine energiecentrale een groot deel van zijn eigen elektriciteit opwekt. En verder: de sojaverwerking van Bunge, de rioolwaterzuivering op Westpoort en twee chemische fabrieken. Daarmee laat de lijst vooral zien wat we al langer weten: dat Amsterdam geen industriestad is, maar een kennisstad. In de top 10 staan bovendien twee datacenters.

Rol Amsterdamse haven met betrekking tot overslag fossiele brandstoffen

De haven van Amsterdam (verzelfstandigd met gemeente LS ENIGE AANDEELHOUDER) is, evenals de haven van Rotterdam, een van de twee grootste petroleum- en kolenhavens van Europa. Kolenschepen komen uit Colombia, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Rusland, waarbij 70% van de steenkolen doorgevoerd worden naar Duitsland. Ruwe olie wordt geïmporteerd vanuit onder meer Rusland, Noorwegen, Saudi Arabië, het Verenigd Koninkrijk en Nigeria.

Het havenbedrijf is verzelfstandigd, met de gemeente Amsterdam als enige aandeelhouder. Deze organisatie beheert ruim 1.900 hectare havengebied, zoals haventerreinen, los- en laadkades, wegen, spoorwegen en 600 hectare vaarwater.

Amsterdam heeft de op drie na grootste haven van Europa, na Rotterdam, Antwerpen en Hamburg. In de onderstaande figuur staat de ontwikkeling van de behandelde vracht in de vijf grootste Europese havens. De hoeveelheden zijn uitgedrukt in miljoenen tonnen vracht die zijn aan- en afgevoerd. Amsterdam laat van de hier genoemde havens de sterkste groei zien sinds 2005. Vooral de overslag van olieproducten heeft hieraan bijgedragen. Amsterdam ontwikkelt zich als zeer belangrijke haven op dit gebied.

Goederenoverslag in Amsterdam-Noordzeekanaal gebied van 1990-2010.

De sterke groei van het overslag in de Amsterdamse haven tussen 1990 en 2010 is vooral opgetreden bij de verwerking van olieproducten; hiervan is de overslag gestegen van 11,7 miljoen ton naar bijna 35 miljoen ton. Steenkool heeft ook een belangrijke groei in het overslagvolume laten zien, van 5,5 miljoen ton naar ruim 14 miljoen ton over dezelfde periode. Voor de haven van IJmuiden betreft de overslag vooral [steenkool](#) en [ijzererts](#) voor de Hoogovens staalfabriek.

Uit het jaarverslag van Port of Amsterdam blijken de cijfers over 2020. Bedacht moet worden dat vanwege de coronapandemie de cijfers voor 2020 lager zijn dan in normale omstandigheden.

Bijlage 3

Overslagcijfers per ladingstroom

Overslagcijfers per ladingstroom	2020	2019
Overslag olieproducten in Amsterdam (in mln. ton)	41,0	47,0
Overslag agribulk in Amsterdam (in mln. ton)	7,5	7,9
Overslag steenkolen in Amsterdam (in mln. ton)	7,4	15,6
Overslag overige droge bulk in Amsterdam (in mln. ton)	11,8	10,5
Overslag overige natte bulk in Amsterdam (in mln. ton)	4,3	3,0
Overslag containers in Amsterdam (in mln. ton)	1,1	1,2
Overslag Ro/Ro en overig stukgoed in Amsterdam (in mln. ton)	1,4	1,5
Overslag containers (in TEU)	94.068	114.579

Port of Amsterdam zet overigens als havenbedrijf zelf in op beperking van CO₂-uitstoot en verduurzaming. Die ambitie is vormgegeven in het volgende businessmodel (zie onderstaande figuren).

Toch wringt dit als grote overslaghaven voor olieproducten en steenkolen. Drastische beperking van de overslag van deze producten draagt direct bij aan vermindering van CO₂-uitstoot binnen Nederland en daarbuiten. Het ontbreekt echter aan nationaal beleid en prikkels om deze overslag te beperken.

Waar wij waarde toevoegen

* Meest recente cijfer uit de Havenmonitor (2019).
 ▲ Hoger dan 2019.
 ▼ Lager dan 2019.
 ○ Nieuw gerapporteerd cijfer.

Resultaten

7 AFFORDBARE EN REIN ENERGIE 9 INDUSTRIË, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 11 DUURZAAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN 13 CLIMAAT 17 PARTNERSCHEP VOOR DOELSTREVEN

Energietransitie en circulaire economie

Als energiehaven willen wij een voortrekkersrol vervullen in de energietransitie. Port of Amsterdam zet zich samen met partners en klanten in voor de transitie naar schonere energie en de realisatie van een circulair systeem.

Geavanceerde biobrandstoffen

Op het vlak van geavanceerde biobrandstoffen zijn we bezig met een omvangrijk vestigingstraject. Op 1 januari 2021 is de Renewable Energy Directive II (RED II) in werking getreden. Sindsdien geldt een grotere bijmengverplichting van biobrandstoffen. De vestiging die wij samen met drie andere partijen ontwikkelen, geeft een impuls aan de productie van alternatieve brandstoffen en draagt bij aan onze strategische doelstellingen: we gebruiken de ruimte intensiever en maken de procesindustrie meer circulair. Daarnaast vervult het nieuwe bedrijf geen op zichzelf staande functie, want het levert input aan de naastgelegen partijen. Zo ontstaat een circulair ecosysteem van bedrijven in de haven.

* Thema heeft impact op deze SDG's.

Eerste bio-LNG-installatie van Nederland

In de Amsterdamse haven wordt de eerste bio-LNG-installatie van Nederland gevestigd. De installatie moet in juni 2021 gereed zijn en is het resultaat van een samenwerking tussen Renewi, Nordsol en Shell. Renewi levert organisch materiaal, zoals groente- en fruitafval en supermarktproducten die over datum zijn, en zet dit om in biogas. Daarna verwerkt Nordsol het biogas tot bio-LNG. Vervolgens levert Shell de bio-LNG aan de LNG-tankstations van dat bedrijf. De groene CO₂ die bij dit proces vrijkomt, wordt geleverd aan de glastuinbouw. De installatie is een treffend voorbeeld van circulaire samenwerking in de keten.

Waterstofvulpunten in de haven

Op het vlak van waterstof zijn verschillende projecten volop in ontwikkeling. Vorig jaar noemden we al het waterstofkuststation van Holthausen. Helaas heeft dat project vertraging opgelopen. Toch vindt er in dit opzicht vooruitgang plaats: sinds 2020 bouwt Orange Gas een vulpunt voor waterstof bij het bestaande tankstation voor de ingang van AEB.

Groei in zonne- en windenergie

Met de plaatsing van in totaal 120.000 m² aan zonnepanelen, hebben we ruimschoots onze ambitie gerealiseerd om uiterlijk 2020 in het havengebied 100.000 m² aan zonnepanelen te plaatsen. We willen dit aantal meer dan verdubbelen: in 2025 moet er 250.000 m² aan zonnepanelen in het havengebied liggen. Op het gebied van windenergie hebben we een efficiëntieslag gemaakt. Zo zijn acht kleine windmolens aan de Nieuwe Hemweg afgebroken. Daar zijn zes grote windmolens voor in de plaats gekomen. Daarmee wordt de opgewekte windenergie op die locatie tweemaal zo groot.